

T.C.
UYU MAZLIK MAHKEMES

ESAS NO : 2021/477
KARAR NO : 2021/461
KARAR TR : 20/09/2021

ÖZET: Davalı Üniversitede Meslek Yüksek Okulu Müdürü görevini ifa ederken i akdi feshedilen davacının i e iade istemiyle açtı ı davanın, DAR YARGI YER NDE çözümlenmesi gerekti i hk.

K A R A R

Davacı : E.D.
Vekili : Av. T.Ö. Av. Ç.Y.
Davalı : Türk Hava Kurumu Üniversitesi
Vekili : Av. S.A.D.S.

I. DAVA KONUSU OLAY

1. Davacı vekili, davalı Türk Hava Kurumu Üniversitesinde yardımcı doçent olarak Meslek Yüksek Okulu Müdürü görevini ifa eden müvekkili davacının, i akdinin feshedilmesine ili kin 14/07/2016 tarihli ve 5713 sayılı i lemin iptali ve i e iade istemiyle idari yargı yerinde dava açmı tır.

II. UYU MAZLI A L K N B A VURU SÜREC

A. dari Yargıda

2. **Ankara 4. dare Mahkemesinin 05/01/2017 tarihli ve E.2016/3241, K.2017/18 sayılı kararıyla;** "2577 sayılı dari Yargılama Usulü Kanunu'nun 15/1-a. Maddesi uyarınca davanın görev yönünden reddine" karar verilmi , kararın istinaf edilmeksizin kesinle ti i anla ılmı tır. Kararın gerekçesinin ilgili kısmı öyledir:

"...4857 Sayılı Kanunun 1. Maddesinde, bu Kanunun amacının, i verenler ile bir i sözle mesine dayanarak çalı tırılan i çilerin çalı ma artlan ve çalı ma ortamına ili kin hak ve sorumlulukları ve çalı ma ortamına ili kin hak ve sorumlulukları düzenlemek oklu u belirtilip : "Tanımlar" ba lıklı 2, Maddesinde, bir i sözle mesine dayanarak çalı an gerçek ki iye i çi, i çi çalı tran gerçek veya tüzel ki iye yahut tüzel ki ili i olmayan kurum ve kurulu lara i veren dendi i belirtildikten sonra, ikinci Bölümde " sözle mesi Türleri ve feshi" konusu maddeler halinde açıklanarak, "Fesih bildirimine itiraz ve usulü" ba lıklı 20. maddesinde i sözle mesi feshedilenin, fesih bildiriminde sebep gösterilmedi i veya gösterilen sebebin geçerli bir sebep olmadı ı iddiası ile fesih bildiriminin tebli tarihinden itibaren 1 ay içinde Mahkemesinde dava açabilece i hükme ba lanmı tır.

Öte yandan, davacı ile davalı idare arasında imzalanan i sözle mesinin 3.maddesinde: "THK Üniversitesi gerekli hallerde Kanunu hükümlerine uygun olarak sözle meyi her zaman feshedebilir. Ö retim elemanı, anılan Kanunun ilgili maddesinde belirtilen haller di nda (çinin haklı nedenlerle derhal fesih hakkı) bildirim öneline uymadan i ini bırakırsa, bu hareketinden dolayı maa ının brüt tutarının üç katını Üniversiteye tazminat olarak ödemeyi pe inen kabul eder, i ara 11 ar aralarındaki sözle meyi kar ılıklı rıza göstermek ko ulu ile tazminat talep ermeden her zaman sona erdirebilirler. Fesih bildirimini, taraflarca yazılı olarak kanuni ikamet adresine yapılır." hükmü, 10.maddesinde de hizmeti süresince sözle melinin;

a) Sözle menin bütününe veya herhangi bir madde hükmüne aykırılı ı halinde,

b) Ö rencilerden kendisi hakkında sürekli yakınma, ele tiri ve ikayetler alınması; eksiklik ve hatalardan dolayı sık sık yönetimce uyarılması, bu uyanların dikkate alınmaması ve bu yakınma nedenlerinin kanıtlanması durumunda,

c) Kurum hakkıyla gizli nitelikteki bilgilerin üçüncü kişiye aktarılması, kurumda edindiği bilgi ve belgeler hakkında kuruma zarar verecek nitelikte resmi ve adli kurulların talep ettiği bilgiler hariç, olumsuz sözlü ve yazılı bir beyanda bulunması halinde,

d) Türkiye Cumhuriyeti'ni ve Türklüğü küçük düşürücü davranışta bulunması durumunda

e) Atatürk ilke ve devrimlerini, laik Cumhuriyet değerlerini ve ülkemizin birlik ve beraberliğini zedeleyici davranışlarda bulunması durumunda kurumun bu sözleşmeyi tek taraflı olarak feshetmekte serbesttir." hükmü yer almaktadır.

Dosyanın incelenmesinden; davacı ile veren Türk Hava Kurumu Üniversitesi arasında 02.08.2011 tarihli belirli süreli tam zamanlı, özerk üyeleri sözleşmesi imzalandığı ve sözleşmenin de 4857 sayılı Yasa hükümlerine istinaden düzenlendiği ve dava konusu sözleşmenin iptalinde davacının yükümlülüklerinin 4857 sayılı Kanununun 25/2 maddesi gereğince feshedildiği görülmektedir.

Bu durumda; davacının yükümlülüklerinin feshine ilişkin lemin yargısal denetiminin adli yargı yerinde yapılması gerekli görünmüştür, uyuşmazlık çözüme kavuşturulacak görevli yargı yerinin adli yargı olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

3. Davacı vekili, idare ve idareye başvurma tazminatı talebiyle bu kez adli yargı yerinde dava açmıştır.

B. Adli Yargıda

4. Ankara (Batı) 2. Mahkemesinin E.2016/353, K.2019/325 sayılı dosyada 23/05/2019 tarihinde "Davanın Reddine" dair verdiği karar aleyhine istinaf yoluna başvurulmuştur.

5. Ankara Bölge Adliye Mahkemesi 5. Hukuk Dairesi, 26/12/2019 tarihli, E.2019/3568, K.2019/3122 sayılı kararıyla "...davacının kamu görevlisi olduğu, davacının sözleşmesi feshine ilişkin lemin 2577 sayılı Kanununun 2/1 maddesi gereğince iptal davasına konu olabilecek nitelikte bir idari işlem niteliğindedir, bu lemin hukuka uygunluk denetiminde idari yargının görevli olduğu gerekçesiyle yargı yolunun caiz olmaması nedeniyle davanın reddine karar verilmesi gerektiği" gerekçesiyle Ankara (Batı) 2. Mahkemesinin 23/05/2019 tarihli, E.2016/353, K.2019/325 sayılı kararının kaldırılmasına karar vererek, dosyayı mahalline iade etmiştir.

6. Ankara (Batı) 2. Mahkemesi, E.2020/161, K.2020/210 sayılı dosyada 10/12/2020 tarihinde, "Davanın yargı yolu caiz olmaması nedeni ile ve dava artı yokluğundan usulden reddine" karar vermiş, bu karar istinaf edilmeksizin 02/02/2021 tarihinde kesinleşmiştir. Kararın gerekçesinin ilgili kısmı şöyledir:

"...Tüm dosya kapsamı ile yapılan inceleme sonucu, davacının davalı Kurumda yardımcı doçent olduğu, yüksek okul müdürü olarak çalıştığı, bu nedenle yürüttüğü hizmetin bir kamu görevi olduğu anlaşılmıştır.

...Vakıf Üniversitesinde özerk görevlisi olarak çalıştığı davacının Devlet Üniversitelerinde olduğu gibi idari sözleşme ile çalıştığı, uyuşmazlıkta idari yargının görevli olduğu..."

III. LG L HUKUK

7. Anayasa'nın "Yükseközerk Kurumları" başlıklı 130. maddesinin birinci fıkrasında, "Çağdaş eğitim-özerk esaslarına dayanan bir düzen içinde milletin ve ülkenin ihtiyaçlarına uygun insan gücü yetiştirmek amacıyla; ortaözerk dayalı çeşitli düzeylerde eğitim-özerk, bilimsel araştırma, yayın ve danışmanlık yapmak, ülkeye ve insanlığa hizmet etmek üzere çeşitli birimlerden oluşan kamu tüzelki idare ve bilimsel özerkli idareler sahip üniversiteler Devlet tarafından kanunla kurulur." 2. fıkrasında, "Kanunda gösterilen usul ve esaslara göre, kazanç amacıyla yönelik olmamak şartıyla vakıflar tarafından, Devletin gözetim

ve denetimine tabi yüksekö retim kurumları kurulabilir.” 10. fıkrasında “Vakıflar tarafından kurulan yüksekö retim kurumları, mali ve idari konuları dı ndaki akademik çalı maları, ö retim elemanlarının sa lanması ve güvenlik yönlerinden, Devlet eliyle kurulan yüksekö retim kurumları için Anayasada belirtilen hükümlere tabidir” hükümleri bulunmaktadır.

8. Vakıflarca kurulacak yüksekö retim kurumları ile ilgili düzenlemeler getirilmi ve 2547 sayılı Yüksekö retim Kanunu’na 5772 sayılı Kanun ile bazı hükümler eklenmi tir. Buna göre;

Ek Madde 2'de:

“Vakıflar; kazanç amacına yönelik olmamak artıyla ve mali ve idari hususlar dı nda, akademik çalı malar, ö retim elemanlarının sa lanması ve güvenlik yönlerinden bu Kanunda gösterilen esas ve usullere uymak kaydıyla, Yüksekö retim kurumları veya bunlara ba lı birimlerden birini veya birden fazlasını ya da bir üniversite veya yüksek teknoloji enstitüsüne ba lı olmaksızın, ekonominin ihtiyaç duydu u alanlarda yüksek nitelikli i gücü yeti tirmek amacıyla, bu Kanun hükümleri çerçevesinde kalmak artıyla meslek yüksekokulu kurabilir. Bu meslek yüksekokulu, kamu tüzelki ili ini haiz olup, Yüksekö retim Kurulunun görü ü alınarak Bakanlar Kurulu kararı ile kurulur. Kurulacak meslek yüksekokullarına, meslek ve teknik e itim bölgesinde gereksinim duyulması esastır.”

Ek Madde 5'de:

“Vakıflarca kurulacak yüksekö retim kurumlarının, vakıf yönetim organı dı nda en az yedi ki iden olu an bir mütevelli heyeti bulunur. Mütevelli heyet üyeleri, vakıf yönetim organı tarafından dört yıl için seçilir, süresi biten üyeler yeniden seçilebilir. Mütevelli heyet üyelerinin ya sınırlaması hariç Devlet memuru olma niteliklerine sahip bulunmaları ve en az üçte ikisinin lisans düzeyinde yüksekö renim görmü olması gerekir. Mütevelli heyet üyeleri kendi aralarından bir ba kan seçer.

Mütevelli heyet vakıf yüksekö retim kurumunun tüzelki ili ini temsil eder. Vakıf yüksekö retim kurumlarının yöneticileri Yüksekö retim Kurulunun olumlu görü ü alınarak mütevelli heyet tarafından atanır. Mütevelli heyet; vakıf yüksek ö retim kurumu yöneticilerine uygun gördü ü ölçüde yetkilerini devredebilir. Yüksekö retim kurumunda görevlendirilecek yöneticiler ve ö retim elemanları ile di er personelin sözleşmelerini yapar, atamalarını ve görevden alınmalarını onaylar, yüksekö retim kurumunun bütçesini onaylar ve uygulamaları izler, ayrıca vakıfça hazırlanan yönetmelik hükümlerine göre di er görevleri yürütür.

Mütevelli heyetin toplantı nisabı ve karar alınması ile ilgili hususlarda bu Kanunun 61 inci maddesi hükmü uygulanır”

Ek Madde 8'de:

“Vakıfça kurulacak yüksekö retim kurumlarındaki akademik organlar, Devlet yüksekö retim kurumlarındaki akademik organlar gibi düzenlenir ve onların görevlerini yerine getirir. Ö retim elemanlarının nitelikleri Devlet yüksekö retim kurumlarındaki ö retim elemanlarının niteliklerinin aynıdır. Devlet Yüksekö retim kurumlarında çalı maları yasaklanmış veya disiplin yoluyla bu kurumlardan çıkarılmış ki iler, vakıf yüksekö retim kurumlarında görev alamazlar”

Denilmi tir.

9. Vakıf Yüksekö retim Kurumları Yönetmeli i'nin “Ö retim elemanları” ba lıklı 23. maddesinde ise, “Ö retim elemanlarının seçimi, de erlendirilmesi, seçilenlerin uygun görülen akademik unvanlarla görevlendirilmeleri ve yükseltilmeleri yürürlükteki kanun ve yönetmelik hükümlerine uyularak vakıf yüksekö retim kurumunun yetkili akademik organlarınca yapılır. Ö retim elemanlarının atamalarında, devlet yüksekö retim

kurumlarındaki atamalarda aranan artlara ilaveten vakıf yüksekö retim kurumunun akademik yönden gerekli gördü ü artlar da aranabilir. Vakıf meslek yüksekokullarında özellikle uygulamalı derslerde görevlendirilecek ö retim elemanlarının atanmasında çalı ma deneyimine sahip olması gözetilir.

Vakıf yüksekö retim kurumlarında görev alacak olan akademik ve idari personelin çalı ma esasları 2547 sayılı Kanunda devlet üniversiteleri için öngörülen hükümlere tabidir. Bu personelin aylık ve di er özlük hakları bakımından ise 4857 sayılı Kanunu hükümleri uygulanır.” kuralı yer almı tır.

10. 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun " idari dava türleri ve idari yargı yetkisinin sınırı" ba lıklı 2. maddesi öyledir:

"1. idari dava türleri unlardır:

a) idari i lemler hakkında yetki, ekil, sebep, konu ve maksat yönlerinden biri ile hukuka aykırı olduklarından dolayı iptalleri için menfaatleri ihlâl edilenler tarafından açılan iptal davaları,

b) idari eylem ve i lemlerden dolayı ki isel hakları do rudan muhtel olanlar tarafından açılan tam yargı davaları

c) Tahkim yolu öngörülen imtiyaz artlar ve sözleşmelerden do an uyu mazlıklar hariç, kamu hizmetlerinden birinin yürütülmesi için yapılan her türlü idari sözleşmelerden dolayı taraflar arasında çıkan uyu mazlıklara ili kin davalar."

IV. NCELEME VE GEREKÇE

A. İlk nceleme

11. Uyu mazlık Mahkemesinin Celal Mümtaz AKINCI'nın ba kanlı nda, Üyeler ükrü BOZER, Mehmet AKSU, Birol SONER, Aydemir TUNÇ, Nurdane TOPUZ ve Ahmet ARSLAN'ın katılımlarıyla yapılan 20/09/2021 tarihli toplantısında; 2247 sayılı Kanun'un 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre, idari ve adli yargı yerleri arasında anılan Kanun'un 14. maddesinde öngörülen biçimde olumsuz görev uyu mazlı ı do du u, idari ve adli yargı dosyalarının 15. maddede belirtilen yönteme uygun olarak davacının istemi üzerine son görevsizlik kararını veren mahkemece Uyu mazlık Mahkemesine gönderildi i ve usule ili kin i lemlerde herhangi bir noksanlık bulunmadı ı anla ıldı ndan görev uyu mazlı ının esasının incelenmesine oy birli i ile karar verildi.

B. Esasın ncelenmesi

12. Raportör-Hâkim Engin SEL MO LU'nun davanın çözümünde idari yargının görevli oldu u yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan, ilgili Ba savcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim Ç FTÇ 'nin ve Danı tay Savcısı Yakup BAL'ın davada idari yargının görevli oldu u yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra gere i görü lüp dü ünüldü:

13. Dava, davalı Vakıf Üniversitesinde Meslek Yüksek Okulu Müdürü görevini ifa ederken i akdi feshedilen davacının, davalı Üniversitenin 14/07/2016 tarihli ve 5713 sayılı i leminin iptali ve i e iade istemiyle açılmış tır.

14. Davalı Vakıf Üniversitesi de anılan mevzuat hükümleri çerçevesinde 2809 sayılı "Yüksekö retim Kurumları Te kilatı Kanunu"nun Ek 43.maddesi ile vakıf yüksekö retim kurumlarına ili kin hükümlere tabi olmak üzere kamu tüzel ki ili ine sahip olarak kurulmu tur.

15. idari rejime dayalı olarak düzenlenmi bulunan Türkiye'nin idari yapısında, kamu tüzel ki ili i idari yargının görev alanının belirlenmesinde kullanılan ölçütlerden birisidir. Kamu tüzel ki ilerinin kurulu amacı kamu yararı, faaliyet konuları ise kamu hizmetidir. Bu

ba lamda, Kamu Tüzel Ki ileri, özel hukuk tüzel ki ilerine nazaran üstün ve ayrıcalıklı kamu gücüne sahiptirler ve tek taraflı i lemlerle yeni hukuki durum yaratabilirler. Bu nedenle de personeli kamu hukukuna tabidir.

16. Kanunla kurulma ve kamu tüzel ki ili ne sahip olmanın yanı sıra, Devlet Üniversitelerinde oldu u gibi Vakıf Üniversitelerinin de Anayasal güvence altına alınmı olan "*Bilimsel Özerkli e sahip olmaları*" bir di er ayrıcalı ıdır. Üniversitelerde bilimsel özerklik ilkesi benimsenirken güdülen amaç, yüksekö retimin çe itli siyasal çevre ve baskı grupları ile dü ünçe kümelerinin etkisinin dı nda tutarak, bilimsel amaç, hedefler ve gereksinimlerine ba lı olmalarını sa lamaktır. Bu nedenle de, bilimsel faaliyetin asli unsurları olan yüksekö retim elemanlarının, görevleri, unvanları, atama, yükselme ve emeklilikleri gibi özlük haklarının kanunla düzenlenece i konusu, anayasal teminat altına alınmı tır.

17. Somut olay ve mevzuat hükümleri birlikte irdelendi inde; davalı Üniversitenin, sürekli ve düzenli nitelikteki kamu hizmetinde çalı tırdı ı davacının; statüsü, göreve alınması, hak ve yetkileri gözetildi inde, dare Hukuku kapsamında bir kamu personeli oldu u, aralarında düzenledikleri sözleşme nin de idari sözleşme niteli i ta ıdı ı açıktır.

18. Buna göre, davacının sözleşmesini tek taraflı feshinden sonra, bu sözleşme ye dayanarak açılan davanın 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun yukarıda yer verilen 2. maddesinin c fıkrası kapsamında idari yargı yerinde görülmesi gerekmektedir.

19. Yukarıda belirtilen hususlar göz önünde bulundurularak, Ankara 4. dare Mahkemesinin 05/01/2017 tarihli ve E.2016/3241, K.2017/18 sayılı görevsizlik kararının kaldırılması gerekmi tir.

V. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. Davanın çözümünde DAR YARGI YER N N GÖREVLİ OLDU UNA,

B. Ankara 4. dare Mahkemesinin 05/01/2017 tarihli ve E.2016/3241, K.2017/18 sayılı GÖREVSİZLİK KARARININ KALDIRILMASINA,

20/09/2021 tarihinde, OY BİRLİKLE KESİMLER OLARAK karar verildi.

Başkan
Celal Mümtaz
AKINCI

Üye
Mehmet
BOZER

Üye
Mehmet
AKSU

Üye
Bırol
SONER

Üye
Aydemir
TUNÇ

Üye
Nurdane
TOPUZ

Üye
Ahmet
ARSLAN